

[Knud Damgaard.]

markere, hvordan jeg og med mig mange andre gamle modstandsfolk vurderer denne sag.

Vi er jo i princippet 100 pct. enige med hr. Per Federspiel, derom skal ingen diskussion stå, men vi er også enige i, at her er der skabt en hensigtsmæssig løsning på et vanskeligt problem. Man har fundet en formulering, som ikke antaster hædersgaveprincippet, og som i hvert fald ikke antaster dem af os, der ønsker at få løst et menneskeligt, et socialt problem samtidig.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg er blevet spurgt, hvor de tanker kommer fra om, at også de sidste 35 skal være med, og jeg kan godt sige, at de kommer fra mig, og de kommer fra den socialdemokratiske gruppe. Og de støttes, kan jeg høre her i dag, også af SF.

Når nu hr. Per Federspiel meget kraftigt understreger, at hædersgaven skal gives som en honorering af den indsats, der er gjort under frihedskampen, vil jeg godt sige: er principperne ikke brudt? Vi er alle i dag enige om, at jøderne skal have hædersgave, fordi de har været deporteret til Theresienstadt. Jeg ser ikke helt det rimelige i en sammenligning med, at det er honorering af en indsats under frihedskampen. Vi har brudt principperne, og vi har gjort det tidligere. Hvorfor så ikke tage de sidste 35 med? Det er ganske uforståeligt, at man ikke kan være enig om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2 i tilføjelsen til betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 i tilføjelsen til betænkningen
vedtoges med 84 stemmer mod 75.

Underændringsforslag nr. 5 i tilføjelsen til betænkningen
forkastedes med 84 stemmer mod 76.

Ændringsforslag nr. 4 i tilføjelsen til betænkningen, ændringsforslagene nr. 6-8 i tilføjelsen til betænkningen, § 1, med de fo-

retagne ændringer, ændringsforslagene nr. 9-11 i tilføjelsen til betænkningen, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om erstatning af statsmidler til ofre for forbrydelser [af Nathalie Lind m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXV) findes i tillæg A. sp. 5455, fremsættelsen i tidenden sp. 3535).

Forslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Som det nævnes i bemærkningerne til forslaget, har spørgsmålet om erstatning til ofre for forbrydelser hidtil ikke påkaldt større interesse her i landet. Dette er dog ikke ensbetydende med, at man ikke har været opmærksom på problemet. Ved Nordisk Råds rekommandation nr. 19, 1968, henstilledes det til regeringerne at tilvejebringe oplysninger om, på hvilket grundlag og i hvilket omfang offentlige myndigheder i de nordiske lande udbetaler erstatning for skader, der forvoldes af personer, over for hvem der er truffet foranstaltninger af kriminalretlig eller forsorgsmæssig karakter, f. eks. ved anbringelse på anstalt eller i institution.

Nordisk Råd henstillede videre, at man undersøgte mulighederne for at fastsætte ensartede nordiske regler for ydelse af billigheds'erstatning i disse tilfælde.

Efter at de nævnte oplysninger var tilvejebragt, blev der i de enkelte lande nedsat arbejdsgrupper eller udpeget sagkyndige til at undersøge mulighederne for ensartede nordiske regler. Den danske arbejdsgruppe består af repræsentanter for justitsministe-

[Justitsministeren.]

riets departement, socialministeriet, direktoratet for statshospitalerne og direktoratet for fængselsvæsenet.

Efter at de indledende nordiske forhandlinger havde fundet sted, har man i de øvrige nordiske lande også taget spørgsmålet om erstatning af statsmidler for skader, der opstår som følge af voldsforbrydelser, op til overvejelse. Dette spørgsmål har også været forhandlet på nordiske møder.

Om resultaterne i de andre nordiske lande kan jeg oplyse, at man i Sverige i 1971 gennemførte en ordning, som giver mulighed for at yde erstatning af statsmidler for personskade, som er en følge af en forbrydelse. Erstatningen ydes efter et skøn over skadelidtes behov, og der tages i denne forbindelse bl. a. hensyn til, om den pågældende i øvrigt modtager erstatning i anledning af skaden. For finansåret 1971-72 er der bevilget 1 mill. sv. kr. til dette formål.

I Finland er der udarbejdet et forslag til lov om kompensation for skader forvoldt ved forbrydelser. Forslaget omfatter bortset fra visse særlige tilfælde kun personskader.

Også i Norge er man ved at udarbejde et lignende forslag. I Norge har man endvidere mulighed for at yde billighedsersatning til personer, der har lidt tab, der ikke kan dækkes på anden måde. I Norge vedtages erstatningsydelsen af stortinget eller med hensyn til erstatninger under 15.000 kr. af et udvalg, der udnævnes af stortinget. Efter det oplyste angår ansøgningerne især erstatning for rent hændelige skader.

Af særlig interesse for det forslag, vi behandler i dag, er nok den engelske ordning, hvorefter en kommission kan yde billighedsersatning for personskader over 1.000 kr. eller for skader, der medfører mere end 3 ugers arbejdsløshed, såfremt skaden er sket ved en kriminel handling, eller hvis skadelidte har forsøgt at hindre en kriminel handling, anholde en formodet kriminel eller ydet bistand til politiet i sådanne tilfælde. Efter det oplyste blev der i 1970-71 udbetalt et erstatningsbeløb på i alt 2,1 mill. £.

Fra dansk side har vi fra første færd været noget skeptisk indstillet over for ønsket om at trække skader forvoldt af institutionsanbragte og skader forvoldt ved lovovertrædelser ud til særskilt behandling. Afgrænsningen af den personkreds, der efter

Nordisk Råds forslag skal betragtes som institutionsanbragt, er vanskelig og kan virke vilkårlig. Det kan ligeledes virke vilkårligt, at en skadelidte skal have et krav på statskassen, fordi den handling, der medfører skaden, er strafbar, mens den, der lider skade ved en handling, der ikke er strafbar, kun har et krav mod skadevolderen.

Vi har derfor været af den opfattelse, at det rejste spørgsmål måtte ses i en bredere sammenhæng i forbindelse med udviklingen af den almindelige erstatningsret og sociallovgivningen.

Specielt for personskadernes vedkommende kunne man rejse det spørgsmål, om ikke det stadig forbedrede sikringsystem, herunder dagpengereformen, gør det tvivlsomt, om der bør opbygges et særligt system netop vedrørende voldsskader. For tingsskadernes vedkommende vil de alvorligste skader som f. eks. hærværk og ildspåsættelse typisk være og bør være dækket af privat forsikring.

Der er imidlertid én gruppe af skadelidte, man kunne overveje at tage særligt hensyn til, nemlig de personer, der bor i umiddelbar nærhed af en anstalt. Disse personer vil ofte blive ramt, særlig af tingsskader i forbindelse med rømning fra anstalten, og der kunne her være en særlig grund til — man kunne næsten sige ud fra naboretlige hensyn — at åbne mulighed for at yde erstatning.

Jeg synes derfor, det er udmærket, at de spørgsmål, der hidtil har været drøftet på embedsmandsplan, nu kommer frem her i tinget. På den anden side er jeg enig med forslagsstillerne i, at afgørelsen af, om og i bekræftende fald i hvilket omfang der bør lovgives på dette område, beror på undersøgelse af en lang række spørgsmål.

Uden i øvrigt at gå i detaljer vil jeg blot fremhæve spørgsmålet, om en eventuel ordning bør omfatte både person- og tingsskader, om den skal udformes som en billighedsersatning eller som et ubetinget krav på erstatning, afgrænsningen af kredsen af skadevoldere og skadelidte samt betydningen af, at der i forbindelse med skader kommer andre ydelser, herunder sociale ydelser, til udbetaling.

Som det vil fremgå af det, jeg har anført, vil jeg ikke afvise, at der bør foretages en undersøgelse af de rejste problemer. Hvorledes undersøgelsen nærmere skal tilrettelæg-

[Justitsministeren.]

ges, kan formentlig bedst drøftes under udvalgsbehandlingen, idet jeg forudsætter, at forslaget henvises til et folketingsudvalg. Det vil formentlig være mest praktisk at henskyde spørgsmålet til behandling i den allerede eksisterende arbejdsgruppe, men det kan vi altså drøfte.

Inge Fischer Møller: Jeg vil gerne melde mig som en af dem, der i kriminalpolitikken anser det for vigtigst, at debatten navnlig drejer sig om lovovertrædere. På den anden side er der nok ikke tvivl om, at forslagsstillerens ønske om at sætte fokus på det, fru Nathalie Lind i en artikel i Aktuelt forleden kalder for ofrene, fortjener nogen opmærksomhed. Jeg kan også gå med til terminologien om ofrene, så længe det drejer sig om ikke selvforskyldte følger af vold mod personer. På dette område er der i de senere år gennemført en ordning om erstatning af statsmidler bl.a. i England og, som justitsminister K. Axel Nielsen lige har nævnt, i Sverige. Så vidt jeg forstår, ydes erstatningen efter den svenske ordning efter et skøn over skadelidtes behov, og der kan bl.a. her tages hensyn til, om skadelidte i øvrigt modtager erstatning.

Spørgsmålet trænger imidlertid som også nævnt af forslagsstillerne til en nærmere undersøgelse. I en sådan undersøgelse kan også indgå overvejelser om erstatning for andre skader end personskader. Jeg er bekendt med, at nogle af disse spørgsmål for øjeblikket behandles i arbejdsgrupper i de enkelte nordiske lande. Jeg mener derfor, at en undersøgelse af de af forslagsstillerne rejste spørgsmål i første omgang bør overlades til den danske arbejdsgruppe, men spørgsmålet vil i øvrigt kunne drøftes nærmere i udvalget. Jeg vil dog gerne allerede nu understrege, at det forekommer mig betænkeligt at gå ind for forslaget i den generelle form, mødrene og fædrene har givet det, men også dette kan vi se nærmere på i udvalget.

Thestrup: Det foreliggende forslag er efter mit partis opfattelse af betydelig interesse. Som nævnt af ordføreren for forslagsstillerne og nu også af justitsministeren er det jo et spørgsmål, der vækker almindelig interesse og i alt fald stor interesse i en række

af de lande, vi er nært beslægtede med. I Sverige og i England er der love om det, i Norge og i Finland forberedes der love, og i en række lande rundt omkring i verden: USA, delstaterne i USA og Australien, er der også en lovgivning på dette område.

Som justitsministeren nævnte det, har der jo været et forslag fremme i Nordisk Råd, et forslag, der ganske vist havde et mere begrænset indhold, men som dog alligevel peger hen imod dette og netop omfatter et område — det er jeg enig med justitsministeren i — hvor der er en særlig grund til at tage hensyn til nogle bestemte mennesker, nemlig dem, der bor i nærheden af fængsler og institutioner, hvor folk er anbragt, og som jævnlig lider skade ved, at deres ejendele bliver tilegnet af disse mennesker.

Men jeg vil gerne sige, at jeg synes, dette forslag har en betydelig større interesse, og jeg vil navnlig pege på, at det er et naturligt sidestykke til den mildere behandling af lovovertrædere, også voldsforbrydere, som vi alle her i folketinget har sluttet os til, og det er navnlig, synes jeg, et naturligt sidestykke til, at vi i højere grad vil arbejde for kriminalforsorg i frihed i stedet for frihedsstraf.

Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på den engelske lov, der har erstatning på nogle bestemte punkter, for det første som følge af voldsforbrydelser — det er det samme, som er foreslået her — for det andet hvor skaden sker under anholdelse af eller forsøg på anholdelse af lovovertrædere, for det tredje hvor skadelidte har hindret eller søgt at hindre en kriminel handling, for det fjerde hvor han har ydet bistand til politiet i de nævnte tilfælde, altså hvor politiet søger at anholde nogen, der er pågrebet under forbrydelser.

Vi har her i landet i de senere år haft en del tilfælde, hvor personer i misforstået retfærdighedsfølelse har angrebet politiet, når det foretog anholdelser. Ved en lovbestemmelse som den sidstnævnte i den engelske lov ville vi ligesom yderligere slå fast — for det er selvfølgelig klart, at det er slået fast i forvejen — at det er hjælp og støtte til politiet i vanskelige situationer, som lovgivningsmagten går ind for.

Jeg tror, det er nødvendigt at se nærmere på sagen for det første i et udvalg — det er jeg ganske enig i — men i dette udvalg kan jeg

[Thestrup.]

sige, at her vil jeg finde det rimeligt at arbejde for, at sagen blev behandlet i en kommission eller et udvalg netop for at finde en rimelig begrænsning i omfanget af en sådan lov og for at udrede forholdet mellem en sådan lov og de forskellige forsikringsformer, vi har.

Mit parti er meget interesseret i det spørgsmål, der her er til behandling.

Valbak: Det må vist uden videre erkendes, at interessen her i landet for gerningsmanden hidtil har været langt større end interessen for offeret. Jeg har set og hørt situationen karakteriseret sådan, at offeret vel samler opmærksomhed, indtil straffesagen er afgjort, men når den er overstået, kerer man sig ikke stort om, hvordan det går ham, f.eks. hvordan han får erstattet det eventuelle økonomiske tab. Bl.a. har cand. jur. Anne-Birgitte Westh i sin artikel om emnet i Juristen sidste år karakteriseret offerets situation sådan.

Vi står nu midt i en strafferetlig reformovervejelse. Gennemføres disse reformer, vil det føre til mildere sanktioner i mange tilfælde. Det vil også føre til bortfald af visse sanktionsformer, som de fleste ikke længere skønner hensigtsmæssige. Jeg støtter hovedlinjen i de reformforslag på sanktionssiden, som ligger på bordet, men den vældige optagethed af reformer med gerningsmanden som centrum bør ikke yderligere fjerne interessen for det andet centrum i disse sager, nemlig offeret. Jeg er for øvrigt tilbøjelig til at tro, at offentlige foranstaltninger til sikring af erstatning til offeret for tab, han har lidt, kan være med til at bane vej for forståelse og accept af humane sanktionsformer; den sammenhæng kan der være. Allerede her ligger altså én af en række gode begrundelser for at tage forslaget om en erstatningsfond op til alvorlig overvejelse.

Af andre gode begrundelser, der er for at indføre en erstatningsfond, vil jeg fremhæve en fonds funktion som led i den almindelige solidaritetspolitik over for dem, der rammes

af en eller anden begivenhed. Det hører med i denne sammenhæng, at megen kriminalitet er en mere eller mindre direkte konsekvens af udviklingen af samfundet, et samfund, som endda af en række gode grunde har overtaget kriminalitetsbekæmpelsen til en sådan grad, at selvtægt er forbudt.

I bemærkningerne til forslaget er der gjort rede for, at man i en række lande har indført en erstatningsfond eller står i begreb med at gøre det. Det er også anført, hvad rigtigt er, at vi her i landet ikke er nået længere end til, at man fra enkelte sider lejlighedsvis har forsøgt at lancere tanken. Jeg har allerede nævnt Anne-Birgitte Wesths artikel, og denne forfatter refererer så igen, at den forhenværende ombudsmand, professor Stephan Hurwitz, for nu 4 år siden henledte opmærksomheden på, at man burde overveje indførelse af en erstatningsfond på dansk grund.

Jeg vil også gerne ved denne lejlighed have lov at henlede opmærksomheden på et kriminalpolitisk oplæg, som fremkom i 1971. Det er udarbejdet af afdelingsleder Preben Wolf, cand. jur. Jørgen Jepsen og mig. Forfatterne forsøger i oplægget at koble erstatningsfonden på sanktionspolitikken. Synspunktet går kort beskrevet ud på, at sanktioner principielt må tjene det formål videst muligt at udligne tab og skade, som lovovertræderen har påført offer og samfund. Reaktionssystemet må derfor lægge mest mulig vægt på økonomiske sanktioner i reaktionssystemet. I det omfang gerningsmanden ikke straks er i stand til at udligne tabet eller betale boden, udlægges det manglende af en sådan offentlig fond, Manglende erstatning og bod inddrives så ved fondens foranstaltning i det omfang, i det tempo, det er muligt uden at bringe gerningsmanden og hans familie i nød. Kan han ikke på anden måde udrede boden eller erstatningen, sættes han i stand til det gennem tilbud om anvisning af weekendarbejde, af aftenarbejde, af feriarbejde, af natarbejde inden for den offentlige sektor. På denne måde vil en erstatningsfond kunne tjene

[Valbak.]

som et vigtigt enkeltled i en kriminalpolitik. Måske netop gennem dette nye led får man mulighed for at lægge endnu større vægt på effektfulde pædagogiske sanktioner i frihed.

Nu ved jeg meget vel, at et sådant program må lanceres mange gange, inden det har en chance for at blive taget op. På mange virker noget sådant urealistisk lige over for det sanktionssystem, vi kender, fast etableret som det er, vant som vi er til at håndtere det, let at bruge, uodynamisk og stationært. som det også er: dig stikker vi en bøde, dig tager vi kørekortet fra, du kan få et tilsyn, og ham dér giver vi et år i skygen; det har vi institutioner til at klare.

Men det alternative system, jeg har prøvet løst at skitsere, hører ikke længere hjemme i utopiernes verden. Et af de lande, som allerede har oprettet en erstatningsfond, har nu også indført samfundstjeneste som en sanktionsform; jeg tænker her på England. Jeg står her med en beretning herom fra den britiske ambassade i København. I England kan man siden begyndelsen af dette år idømmes mellem 40 og 240 timers samfundstjeneste. Hvis man selv er motiveret for det. De faglige organisationer i England har efterhånden accepteret ordningen, og de opgaver, man indtil videre har fundet frem til, ligger overvejende i den sociale sektor, Arbejdet udføres i fritiden, og det tilmålte antal timer skal afvikles inden for en vis frist, et år, tror jeg.

Efter justitsministerens positive tilsagn om at ville medvirke til, at en undersøgelse på en eller anden måde sættes i gang, betragter jeg det som givet, at vi her i landet kommer til at begive os ud i virkelig seriøse overvejelser om indførelse af en erstatningsfond til fordel for ofre for forbrydelser.

Jeg har i dette mit indlæg forsøgt at trække tanken om en erstatningsfond ind i et bredere kriminalpolitisk perspektiv. Det har jeg gjort i håb om og med det ønske, at dette bredere perspektiv tages med ind i de analyserende overvejelser.

Poul Dam: Der er en ting i bemærkningerne til forslaget, som bedrøvede mig, da jeg læste det, og det er, at der hidtil ikke er taget politiske initiativer til at sikre ofres økonomiske stilling. Det kan naturligvis

være rigtigt, hvis man begrænser det politiske til at være folketinget. Men hvis man går lidt videre og ser på den udmærkede institution, der hedder Nordisk Råd, bør det dog klarlægges, at man her i 1967-68 drøftede disse problemer på baggrund af det forslag, som justitsministeren nævnte, og som førte til den ligeledes omtalte rekommandation.

Der var under det juridiske udvalgs behandling af denne sag et mindretal i juridisk udvalg bestående af to danske medlemmer, nemlig Lis Groes og undertegnede, som sagde, at man burde se sagen i en langt større sammenhæng, og som foreslog, at man skulle vedtage en anderledes rekommandation, hvorefter man skulle henstille til regeringerne at udrede forudsætningerne for gennemførelse af fællesnordiske ensartede regler, hvorefter det offentlige i et vist omfang påtager sig at sikre udbetaling af erstatningsbeløb, som den berettigede ikke kan få dækket hos skadevolderen eller på anden måde. Altså et alment synspunkt om, at et erstatningskrav er temmelig værdiløst, hvis skadevolderen ikke kan dække det, og at der derfor er en rimelig interesse i, at det offentlige går ind med en forskudsordning eller på anden måde.

Dette forslag blev desværre ikke vedtaget i Nordisk Råd, idet bl.a. venstres, de konservative og de radikale danske medlemmer af Nordisk Råd stemte imod det, og da man på dette tidspunkt jo havde et flertal her i salen af venstre, konservative og radikale, mente vi andre, det var forholdsvis formålsløst at arbejde med sagen politisk i de år, der er gået siden da.

Men vi kan være glade for, at erkendelsen nu er blevet bredere, og jeg synes, at det forslag, som fru Nathalie Lind m.fl. har fremsat, er velegnet som udgangspunkt for en drøftelse i retsudvalget af, hvad der kan gøres på dette område; om det bliver nøjagtig dette forslag eller et, der ligner det, der kan gennemføres, ved jeg ikke. Men jeg har med glæde konstateret, at justitsministeren til trods for den forsigtighed, der er ham egen, og som præger hele hans departement, dog havde en vis venlighed for tanker af denne art. Jeg håber, at venligheden bliver endnu varmere, og at vi får gennemført noget, da nu også fru Nathalie Lind har taget dette initiativ.

Ordføreren for forslagsstillerne (Nathalie Lind): Jeg vil gerne takke for den helt igennem enstemmige tilslutning til, at dette spørgsmål undersøges nærmere i et udvalg; tonefaldet var måske varmere fra visse sider end fra andre, og jeg havde egentlig ønsket, at ikke mindst ministerens og den socialdemokratiske ordførers tonefald havde været langt varmere, end tilfældet var; jeg mindes jo at have set, at socialdemokratiet i sit forslag til en retsreform netop fører dette frem, og derfor troede jeg, man ville have benyttet lejligheden til meget stærkt at gå ind for denne tanke.

Ministeren var jo også lidt kølig i den forstand og nævnte, at vi havde udbygget mange sociale ordninger, og det er rigtigt, det er jeg helt opmærksom på, men det er jo netop afgrænsningen mellem disse ting, som et udvalg skulle undersøge. Der er jo også hele afgrænsningen over til ulykkesforsikringsloven; der var i Juristen for nylig en artikel om dette af kontorchef Birgitte Weis Bentzon, foruden at altså Anne-Birgitte Westh har behandlet selve hovedspørgsmålet.

Men det, jeg vil sige til ministeren, er, at nu siger man så smukt, at ved dagpengereformen har man afbødet en del af skaderne. Ja, ja, man afbøder en del, idet man giver en delvis erstatning, men der kan jo være sket invaliderende ting, og dér kan man så sige, at de pågældende kommer ind under den almindelige ret til at få invaliderente, men det er jo ikke givet, at det dækker det fulde tab.

Derudover vil jeg sige til ministeren, at det er jo ikke på forhånd givet, at de personskader, der forvoldes ved en forbrydelse, ikke kunne ramme selvstændige erhvervsdrivende i dette land, og de er som bekendt ikke dækket i de første 5 uger, så her er i hvert fald et område, som ministeren må reservere sig, hvis man henviser til dagpengereformen.

Jeg takker for de bemærkninger, der er kommet fra hr. Thestrup, fra hr. Valbak og ikke mindst fra hr. Poul Dam. Jeg er opmærksom på, at man har behandlet problemet i Nordisk Råd, men det beklagelige har jo været, at vi ikke herhjemme har været lige så interesserede i det; så kan man altid placere ansvaret — men man har jo lov at drage en erkendelse. Vi har ikke været så

interesserede som de andre nordiske lande, hvor man har taget spørgsmålet op.

Jeg var meget interesseret i det, som hr. Thestrup og hr. Valbak begge stærkt fremhævede: at dette er et naturligt sidestykke til en mere human kriminalforsorg, det er den forudsætning, som må opfyldes, før vi kan få en virkelig bred forståelse i befolkningen for en udvidet anvendelse af kriminalforsorg i frihed.

Jeg står her med noget materiale; jeg skal ikke citere ordret, men jeg håber, formanden tillader, at jeg blot antyder, at det svenske justitiedepartement har behandlet disse spørgsmål, og at man også dér har peget på, at det tit er meget alvorlige skader, der sker ved voldsforbrydelser, og at de skadelidte ofte er mennesker i beskedne økonomiske omstændigheder, således at alene deres situation tilsiger, at der må sættes ind på en eller anden måde. Jeg hører også, at det under debatterne har været nævnt, at der sandelig ingen forskel er på den sociale stilling, som offeret eller forbryderen har, og da forbryderen jo oftest er afskåret fra at kunne yde erstatning, netop fordi vi fængsler ham, må man fra det offentliges side i første række træde ind og støtte offerets stilling. Der nævnes ligefrem i noget af det materiale, jeg har læst, at forbrydelsens ofre udsættes for diskriminering, fordi vi ikke har tilgodeset hensynet til dem lige så stærkt, som vi har interesseret os for den kriminelles stilling.

Men jeg håber, at når vi skal arbejde med det, vil ministeren og også den socialdemokratiske folketingsgruppe følge intentionerne op i den retsreform, de selv har udarbejdet.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Ja, på den givne anledning skal jeg da gerne endnu en gang forsikre om mit ønske om og min vilje til at yde ethvert muligt bidrag, som vi kan yde fra justitsministeriet for, at udvalgsarbejdet kan give et godt resultat. Jeg ved ikke, om det er varmt nok; jeg skal da gerne prøve, om jeg kan sige det endnu varmere, men det kan jeg så gøre i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om den langsigtede boligpolitik [af Dahlgaard m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXIX) findes i tillæg A. sp. 5819, fremsættelsen i tidenden sp. 3833).

Forslaget sattes til forhandling.

Boligministeren (Helge Nielsen): Indledningsvis vil jeg gerne sige, at det også ligger regeringen meget på sinde at få fastlagt en holdbar langsigtet boligpolitik.

Regeringen er også enig i, at denne politik navnlig må omfatte følgende områder, der indtager en dominerende plads i det radikale forslag, nemlig nybyggeriets finansiering, lejen i den ældre boligmasse, parcelhus-ejernes forhold, boligsikringsordningen og ejerlejlighederne.

Om disse spørgsmål har regeringen allerede taget initiativ til politiske forhandlinger med alle partier i folketingets boligudvalg. Jeg henviser her navnlig til møderne på Marienborg den 4. december 1972 og den 29. januar 1973, hvor finansministeren og jeg har fremsat vore synspunkter til åben debat i udvalget. Jeg har nu med boligudvalget aftalt et nyt møde til mandag den 26 ds.

Det kan diskuteres, om ikke det havde været mere hensigtsmæssigt at vente med en folketingsdebat om disse problemer, indtil drøftelserne i udvalget havde været ført længere frem, men når et af partierne nu ønsker problemerne til debat i salen, synes jeg, det vil være rigtigt at drøfte både de radikales forslag og andre mulige løsninger på de forskellige dele af boligpolitikken. Jeg håber, at drøftelserne i dag kan føre os et stykke videre frem mod at finde forslag, der

i bred enighed i folketinget kan gennemføres på dette område, der berører alle borgere i dette land.

Et af de vigtigste elementer i den boligpolitiske løsning må blive sikring af en tilfredsstillende finansiering af nybyggeriet. Det radikale venstres forslag om finansiering af boligbyggeriet går ind for markedsførte værdifaste obligationer for såvel almennyttigt som privat byggeri. Det foreslås endvidere, at rentesikringsordningen i nyt almennyttigt byggeri ophæves.

Regeringen kan følge disse tanker om indeksregulerede lån til nybyggeriet et langt stykke. Allerede ved det første møde med folketingets boligudvalg på Marienborg skitserede jeg en ordning med indeksregulerede statslån til delvis finansiering af det almennyttige boligbyggeri. Ordningen, som nu behandles i boligudvalget, går ud på at erstatte den nuværende generelle støtte i form af rentesikring og midlertidige driftslån med ydelse af statslån. Vilkårene for disse statslån tænkes tilrettelagt således, at begyndelseslejen bringes ned på et rimeligt niveau. Den rimelige begyndelsesleje tænkes opnået ved at dække en del af finansieringen med statslån, der det første år efter ibrugtagelsen er rente- og afdragsfrit, medens resten af finansieringen dækkes med normale realkreditlån. Fra det andet år og fremefter reguleres den samlede kapitalydelse hvert år i takt med stigningen i byggeomkostningsindekset eller eventuelt et andet relevant indeks, f. eks. for lånudviklingen. Differencen mellem den faste kapitaludgift på de foranstående realkreditlån og den stigende samlede kapitaludgift indbetales som ydelse på statslånet.

Når regeringen er gået ind for en indeksreguleret statslåneordning, hænger det sammen med en betydelig usikkerhed med hensyn til, hvorledes det danske kapitalmarked vil modtage indeksregulerede obligationer, specielt hvis man skulle finansiere både det almennyttige og det private boligbyggeri over markedsførte obligationer. Det offentlige måtte sikkert under alle omstændigheder i hvert fald i begyndelsen skabe et sikkerhedsnet, der i realiteten ville betyde en forpligtelse til at købe obligationer i et uoverskueligt omfang. Hvis obligationerne skulle blive en succes, ville det også skabe betydelige problemer, ikke mindst i det